

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Allmänna byrån, rättsserviceenheten, Rk1a

Beslutande

Minister

Nina Fellman

Föredragande

Chefsjurist

Michaela Slotte

Justerat

Omedelbart

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 143

Riksdagens förvaltningsutskotts begäran om utlåtande
över statsrådets redogörelse för den inre säkerheten.

ÅLR 2016/4196

625 Rk1a

Beslöt avge utlåtande enligt bilaga.

Bilaga

Dokumentnamn	Nr	Sidnr
UTLÅTANDE	625 Rk1a	2 (4)
Datum	Dnr	
4.10.2016	ÅLR 2016/4196	

Riksdagens förvaltningsutskott
hav@eduskunta.fi

Hänvisning
SRR 5/2016 rd

Kontaktperson
Camilla Hägglund

Ärende
**UTLÅTANDE ÖVER STATSRADETS
REDOGÖRELSE FÖR DEN INRE SÄKERHETEN**

Ålands landskapsregering har beretts tillfälle att inkomma med ett utlåtande över statsrådets redogörelse för den inre säkerheten.

Redogörelsen för den inre säkerheten är den första i sitt slag och fungerar tillsammans med den kommande strategin för den inre säkerheten som en vägkarta för att nå regeringsprogrammets mål om att Finland ska vara världens tryggaste land när det gäller boende, företagande och arbete. I redogörelsen har den inre säkerheten avgränsats till att gälla endast inrikesförvaltningens aktörer.

Behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket

Rapporten berör ärenden som faller under både landskapets och rikets lagstiftningsbehörighet.

I 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland föreskrivs det att landskapet Åland har lagstiftningsbehörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet, med de undantag som anges i självstyrelselagens 27 § 27, 34 och 35 punkt, samt brand- och räddningsväsendet inklusive alarmcentralen. Den allmänna räddningstjänsten lyder således under landskapets behörighet medan behörighetsfördelningen mellan sjöräddningen och flygräddningen är delad och måste bedömas utgående från hur behörighetsfördelningen i övrigt är fördelad mellan riket och landskapet.

Till rikets behörighet hör enligt självstyrelselagen för Åland 27 § 3 p. statsmyndigheternas organisation och verksamhet, 13 p. handelssjöfarten, 14 p. luftfart, 28 p. befolkningsskyddet, 34 p. försvarsväsendet och gränsbevakningen, ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd och beredskap inför undantagstillstånd. Till rikets behörighet hör således bekämpning av organiserad och internationell brottslighet och terrorism.

Polisens verksamhet på Åland är av blandad behörighetsnatur. Närmare bestämmelser rörande förvaltningsfördelningen av de polisiära uppgifter-

na mellan riket och landskapet har intagits i förordningen om polisförvaltningen i landskapet Åland (FFS 828/1998, ÅFS 118/1998). Bestämmelsen i överenskommelseförordningens 1 § 2 mom. berättigar landskapets polis, men inte annan landskapsmyndighet, att förutom att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, även utföra övriga uppgifter som hör till polisen om inte annat har bestämts. Landskapets polis är härigenom berättigad att utföra uppgifter som hänför sig till rikets behörighet såsom förundersökning. Till den del polisväsendet på Åland hör till rikets behörighet gäller bestämmelserna i rikslagstiftningen.

Samarbete mellan landskapets och rikets myndigheter

Landskapsregeringen poängterar vikten av gott samarbete mellan landskapets och rikets berörda myndigheter.

Samarbetsklimatet mellan polisen, tullen och gränsbevakningen är gott på Åland. Då det i riket faller sig naturligt att exempelvis polisen begär förstärkning från angränsande polisdistrikt finns inte den möjligheten på Åland. Den naturliga samarbetspartnern för den åländska polisen i ärenden där speciell kompetens och befogenheter krävs är främst gränsbevakningen och tullen. Speciellt är detta varit aktuellt i den åländska skärgården där gränsbevakningen i vissa fall har kunnat lämna handräckning till den åländska polisen. En översikt av den så kallade överenskommelseförordningen (FFS 2004:21) om gränsbevakningens uppgifter i landskapet Åland pågår som bäst.

Neddragning av gränsbevakningens resurser i landskapet

Av redogörelsen framgår att gränsbevakningsväsendet har dragit ner på sin verksamhet med cirka 25 % sedan 1990-talet. Detta har varit märkbart även på Åland. Fyra sjöbevakningsstationer har dragits in och personalen har i princip halverats. Även Kökars sjöbevakningsstation hotas i dagsläget av indragning vilket skulle lämna endast Mariehamns sjöbevakningsstation i ett område som är mycket tätt trafikerat av både handels- och fritidstrafik. Passagerartrafikens väst – östliga trafik korsas av handelstrafikens nord – sydliga trafik i Ålands hav vilket innebär stora risker för allvarliga olyckor. Diskussioner gällande Kökars sjöbevakningsstation förs mellan gränsbevakningsväsendet och landskapsregeringen med målsättning att kunna kvarhålla stationen. Den minskning av antalet sjöbevakningsstationer som redan skett har varit kännbar för trygghetskänslan i skärgårdsområdena. Om ytterligare minskningar sker kommer det att bli betydligt mycket svårare att upprätthålla säkerheten och aktionsberedskapen i skärgårdsområdena och trygga tillgången till brådskande larmtjänster och sjuktransporter.

Helikoptertrafiken

Av redogörelsen framgår att man avser att sänka aktionsberedskapen vid helikopterbasen i Åbo genom att avstå från flygledning. Detta har konsekvenser för Super Pumas möjlighet att flyga vid dåligt väder. För Ålands del innebär detta att möjligheten att begära hjälp från gränsbevakningen som bistående myndighet i olika situationer i vissa fall omöjliggörs.

Om polisen begär handräckning från gränsbevakningsväsendet handlar det främst om eftersökning. Om helikoptern måste starta från Helsingfors istället för från Åbo fördröjs insatsen med ca. 45 minuter.

Sjukvårdens behov av bistånd från gränsbevakningens helikopter uppstår då avtalshelikoptern inte kan flyga på grund av dåligt väder och annat transportsätt inte är tillgängligt. Detta sker 1 – 2 gånger per år. Om detta

inträffar nattetid och vädret är så dåligt att Super Puman behöver flygledning innebär sänkningen av aktionsberedskapen på helikopterbasen i Åbo ett tidspåslag med 45 minuter enkel väg. Totalt innebär det alltså att patienten når sjukhuset 1,5 timme senare än om helikoptern skulle kunna starta och landa i Åbo.

Störst konsekvens får förslaget när det handlar om primärtransporter, det vill säga när det gäller att eftersöka och transportera man över bord eller svåra skade- eller sjukdomsfall i skärgården. I dessa fall kan konsekvenserna av att helikoptern kommer uppemot en timme senare bli allvarliga. Då det gäller sjöräddningsuppdrag medför förslaget allvarliga konsekvenser. Vid räddningsuppdrag, såsom till exempel ytbärgning eller efterspaning, innebär den förlängda flygtiden att aktionstiden under vilken uppdrag kan utföras blir orimligt kort eller obefintlig. Närmare en timme längre i vattnet kan vara skillnad mellan liv och död.

Situationen skulle avsevärt förbättras om helikoptern åtminstone kunde starta från Åbo.

Av ovannämnda orsaker önskar landskapsregeringen framföra vikten av att nuvarande aktionsberedskap vid helikopterbasen i Åbo bibehålls.

Landskapsregeringen förbehåller sig rätten att återkomma med kommentarer i ärendet om anledning till detta konstateras i ett senare skede.

Minister

Nina Fellman

Chefsjurist

Michaela Slotte